

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 4. Peccator sit jumentum, bestia. Ex Veteri. Ex Novo, Patribus, & aliis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

ris, & infamiâ perpetuâ hujus Mundi. Cajetanus hic.

Pro sua, & populi, ignorantia. Hebr. 9. 7. S. Thomas, Anselmus &c. per ignorantiam intelligunt quodvis peccatum. Nam ut Prov. 14. 22. *errant, qui operantur malum.* Et Aristoteles l. 3. Ethic. omnis malus est ignorans. Pl. 24. 7. *ignorantias meas ne memineris.* Cornelius hic.

Et cæcus. Apoc. 3. 17. quia seipsum non videbat; & alium se judicabat, quàm erat. Sylveira hic.

Ut visus oculorum, si fuerit vitiatus; quidquid videre non poterit, adesse non putat (frustrâ enim circumstat oculos præsens imago rerum, si oculis integritas desit:) ita etiam Deus, qui nusquam desit, frustrâ pollutis animis præsens est, quem videre cæcitas non potest. S. August. l. 83. qq. q. 12.

Quatuor sunt genera peccatorum, quæ homines maximè excœcant: nam cœcat homines humor avaritiæ, cœcat livor invidiæ, cœcat tumor superbiæ, & cœcat ardor luxuriæ. S. Bonaventura f. 41. in D. Quinq.

Dum demon furari vult, lumen rationis extinguit. In hoc est totus; ut propriam tibi miseriam celet; apprimè sciens, nec momentò te in ea mansurum, si illam cognosceres. Juglaris conc. 27.

Vide Avaritia. Libido. Ira.

§. III.

Peccator est stultus, peccatum stultitia.

Ex Veteri.

DA mihi de coctione hac rusa. Gen. 25. 30. In statu peccati pessima negotiatio est; ubi pro modica delectatione transitoria datur tota gloria paradisi: & propterea obligat se misera anima poenæ aternæ. Hugo Card. in Gen. 42.

Hæcine reddis Domino popule stulte, & insipiens? &c. Deut. 32. 6.

Nolite fratres, nolite facere malum hoc, & cessate ab hac stultitia. Judic. 19. 23. dicebat lenex ille Gabaonita, volens cives suos à libidine revocare.

Vidi stultum firmâ radice, & maledixi pulchritudini ejus. Job. 5. 3.

Intellectum tibi dabo. Pl. 31. 8. Consideremus, quàm aptè, quàm misericorditer, Christus introductus est loquens: ut, ipsò Judice promittente, spes poenitentibus certior appareret. Sed quid dicit? *intellectum tibi dabo.* Vides, quia peccatores non habent intellectum; nisi quando eum Dominus conversis propitiatus indulget: intelligere enim est bene agere, & ad mandata Dei vota convertere. Cassiodorus hic.

Vir insipiens non cognoscet ea; & stultus non intelliget hæc. Pl. 91. 7.

Prosperitas stultorum perdet illos. Prov. 1. 32.

Qui cogitat mala facere, stultus vocabitur. Prov. 24. 8. S. Hieron. hic: nè putat. *Polyantb. Sacra, Tom. II.*

res, stultum astimandum fuisse eum, quem hebetem, tardumque ingenio, videres; palàm ostendit; quia ille stultus sit vocandus, qui vel cogitatione peccati suggestioni consentit; tamen acer ingenio videatur existere.

Stultus populus meus me non cognovit. Jer. 4. 22.

Ex Novo, & Patribus.

Stulte, hac nocte &c. Luc. 12. 20. Stultus verissimè est omnis peccator. 1. quia aternæ sapientiæ non consentit, neque obedit; sed potius per inobedientiam contrariatur, dum divina præcepta transgreditur. 2. quia illa sapientia, quæ est donum Dei, caret; & stultitiâ, puerilitatisque vitio, adimpletur: estque similis puero; qui poma, & pyra, aurò, & gemmis, prælegit: sic ipse spiritualibus, & aternis, transitoria, atque carnalia, præfert. Dion. Carthus. hic.

Dixit adolescentior ex illis patri. Luc. 15. 12. Si erat adolescentens ætate, multò adolescentior erat judicio, & moribus. Christus volens ostendere levitatem, & stultitiam, peccatoris, cum adolescentem vocat: nam plerumque adolescentes parum sciunt, judicij sunt exigui, pauca experti. Stella hic.

Semper malitia cum stultitia conjuncta est. Euseb. Emis. hom. de S. Blandina.

Nihil tam præter rationem est, quàm peccatum; nihil tam stultum, nihil tam fatuum, nihil tam vehemens: omnia evertit, confundit, perdit. &c. S. Chrysost. hom. 9. in ep. 1. Cor. 2.

Quoties quisque, peccati captus dulcedine, semetipsum perdit; profectò domum valde necessariam pro nihilo vendit. S. Rupertus l. 1. in Levit. c. 42.

Malus nunquam non stultus. S. Chrysol. f. 97.

Plus quàm trecenties in Scriptura peccatori nomen stultitiæ imponitur. Quanta stultitia! cum in peccato est Dei inimicus, ita securum esse, ac si nihil mali egisset. Si quispiam modò domum regis intraret, regemque impeteret districtò gladiò, ut eum jugularet; rex tamen servatus esset. Si post tale facinus non fugeret, non se absconderet, sed per mediam curiam securus incederet; quis insanum negaret? Orosius D. 1. Adv.

§. IV.

Peccator sit jumentum, bestia.

Ex Veteri.

TRia ponit Moyses. Gen. 1. 24. *reptile, bestias, jumenta.* Per quæ significantur illa tria. Joan. 2. 16. *omne quid est in Mundo &c.* Hæc tria de terra oriuntur: quia de amore terrenorum universa malitia ortum habet. Per reptile significantur cupidi, qui circa terram repunt: per jumenta luxuriosi: per bestias superbi. Hugo Card. hic.

Y y

Cum

Cum dixisset Deus: *faciamus hominem*, addidit *ad imaginem, & similitudinem nostram, & præsit &c.* Gen. 1. 26. Quare tantum honori hujus facturæ detractum est, hoc solum dicente Scripturâ, *& factus est homo in animam viventem?* Videlicet, quia qui factus est homo, rationis donò non bene usus est, & honorem suum non intellexit; sed comparatus est jumentis. Rectè illi jam quasi detractum est illud, quò superior est jumentis. Rupertus hic.

Fecit Dominus Deus Adæ & uxori tunicas. Gen. 3. 21. Et pellis ibat versùs carnem, & lana ad extra: ad innuendum, quòd homo ex peccatis effectus est similis bestijs. S. Vinc. Ferr. f. 7. D. 3. Adv.

Hic erit serus homo. Gen. 16. 12. Ex Hebr. pere, onager. Cornelius hic.

Nam & leonem, & ursum, interfeci ego servus tuus. Erat igitur & Philistheus hic incircumcisus quasi unus ex eis. 1. Reg. 17. 36. Ubi impium illum, & blasphemum, gigantem bestijs comparavit. Theodoretus q. 40. nihil differt à bestijs, qui vivit in impietate. Mendoza in 1. Reg. 13. sect. 2.

Homo quidam, erat: Job. 1. 1. Cum hominem illum memorat, ostendit protinus; quòd ille homo fuerit; & non jumentum, neque bestia. Unus erat ex omnibus hominibus secundum corpus, secundum corruptionem: sed singularis erat præ omnibus hominibus juxta spiritus instantiam, & animæ sinceritatem, atque justitiæ perfectionem. *Homo quidam erat:* non erat bellua cruenta; non erat serpens nequitia; non erat equus, nec mulus, luxuriæ; neque petulantia; non erat canis spurcitiæ; neque vulpes dolò, atque astutiæ; non erat scorpius; neque veneni lethalis vipera; sed homo erat. Orig. hic.

Operiet vultum suum. Job. 24. 21. Quilibet peccator vultum hominis exuit, induendo faciem lupi per rapacitatem, leonis per superbiam, ursi per gastrimargiam, porci per luxuriam, & sic de alijs; nè cognoscatur a Domino in die judicii. Unde talibus dicturus est: *amen, dico vobis, nescio vos:* quia vultum meum, & imaginem, exuistis. Hugo hic.

Dedisti nos tanquam oves escarum. Pl. 43. 12. Hugo Card. oves escarum ad aliud non sunt utiles. Sunt autem quedam oves foetosa, quæ non libenter occiduntur: sed, cum desinunt foetus ponere; tunc non curatur de eis; sed occiduntur facilè. Applica peccatoribus.

Homo, cum in honore esset &c. Pl. 48. 21. Alligati sunt peccatores instar jumentorum illis stultiores. Jumentum, si posset, se solveret: peccator, cum possit Dei auxiliò gravissima peccatorum vincula solvere, in ijs vult permanere. Ad præsepe alligatus à dæmone tenetur: abscedere non vult; nè turpissimum, sed sibi dulce pabulum, foedissimas voluptates, deserat. Barradius D. Palm. solvite, & adducite. t. 3. l. 7. c. 8.

Pascite hædos suos. Cant. 1. 7. Theodoretus: hæcorum nomine peccatores intelligit di-

vina Scripturâ: hos enim Dominus à sinistris ait locatum iri.

Ostende mihi faciem tuam. Cant. 2. 14. Dicit hoc animæ peccatrici, quæ suam faciem, quam ei Dominus creando contulerat, & recreando formaverat, commutavit in faciem porci, vel ursi, vel leonis q. d. deponere faciem alienam; & ostende mihi tuam. Hugo Card. hic.

Ex Novo, Patribus, & alijs.

Invenietis asinam alligatam. Matth. 23. 2. Quid est peccator, nisi asinus? qui sicut asinus, stolidus est sensibus, & piger in actibus. Asinum ad Jesum adducit, quicumque peccatorem ad Deum convertit. S. Bonaventura f. 2. D. Palm.

Erat autem ibi grex porcorum. Luc. 8. 32. Qui sunt isti porci? nisi fortè illi, de quibus dictum est: *nolite sanctum dare canibus: neque mittatis Margaritas vestras ante porcos.* Matth. 7. 6. *ne fortè conculent eas pedibus suis.* Illi scilicet, qui immundorum usu animalium, vocis, & rationis, expertes, lutulentis vitæ suæ actibus naturalium coinquinaverint ornamenta virtutum. Qui impetu feruntur in præceps: quoniam nullius meriti contemplatione revocantur; sed tanquam de superioribus ad inferiora per improbitatis declive protrusi, suffocantur in aquis; inter fluctuantia Mundii istius stragulatorum in modum interclusò prætereuntis spiritus commeatu. S. Ambros. in Luc. 8. multis enim temporibus &c.

In se reversus. Luc. 15. 17. In se reversus est: in se antè redit, ut rediret ad patrem; qui à se antè recesserat, cum recessit à patre. A se migrat, & ab homine totus transit in bestiam, paternæ pietatis immemor, gratiæ genitoris oblitus. S. Chrysol. f. 2.

Peccatores porcis comparantur, qui in peccatis, velut in stercore foetido, volutantur. Orig. hom. 11. in Gen.

Volucres, qui sunt leves; serpentes, qui deceptores; leones, qui sunt animosi, & ad iram concitati; fues, qui sunt voluptatibus dediti; lupi, qui sunt rapaces. Has omnes immanissimas feras ipse cœlestis cantus in mansuetos homines transformavit. Clem. Alex. orat. adh. ad Græcos.

Sicut magnum, & venerandum est hoc rationale animal, & maximè, quando in virtutis viam contendit: ita quando in malum declinat, truculentarum bestiarum imitatur crudelitatem. S. Chrysol. hom. 19. in Gen.

Et præsit bestijs. Impera bestijs omnibus, quæ sunt in te. Quid? inquires. ergòne in me bestias habeo? Tu verò bestias habes; & eas quidem innumerabiles. Dic, amabo, parvane est bestia iracundia, quando latrat in corde tuo? nonne ea est quòvis cane crudelior? Quid? in callido animo tuo dolus latrans, nonne quòvis ursò fraudulentò savior est? Quid? nonne fera est hypocrisis vel immanissima? Qui autem impetu rapitur ad contumeliam, nonne scorpius est? qui præceps ad vindictam, ultionemque fertur: nonne est vipera gravissima?

Quid

Quid avarus ipse? nonne luptus est rapacissimus? Qui feminarum amoribus insanunt, nonne furiosi sunt equi? S. Gregor. Nyss. or. in illud: faciamus hominem &c.

Qui non timet Deum, & mandata ejus non custodit, non est homo. Quid ergo est? bestia est. Salonius Vienn. Ep. Explicat. in Ecclesiasten.

Qui vivunt secundum rationem, sunt homines; qui vivunt secundum sensualitatem, sunt bestia. Superbi sunt leones, avari vulpes, luxuriosi porci, invidi canes, gulosi sunt lupi, iracundi serpentes, seu vipera; pigri autem sunt alini. S. Vinc. Ferr. f. 1. D. 2. Adv.

§. V.

Peccator subit miserabilem servitutem.

Ex Veteri.

Maledictus Chanaan, servus servorum erit fratribus. Gen. 9. 25.

Edificaveruntq; urbes tabernaculorum Pharaoni. Ex. 1. 11. Regnante peccato Aegyptijs extruimus civitates, in cinere verlamur, & sordibus; pro frumento paleas, pro solida petra luti opera sectamur. S. Hieron. ep. 142. ad Damasum.

Confortamini, & estote viri Philisthijm: ne serviatu Hebrais, sicut & illi servierunt vobis: confortamini, & bellate. 1. Reg. 4. 9. Poterant se alijs rationibus ad strenue dimicandum incitare; hoc tamen solum dicendum putarunt: ne serviatu Hebrais &c. non efficiamini servi eorum, quorum suis dominis. Abulensis hic: reputabant Philisthijm pessimam conditionem, viri esse servitutem; nec aliquid pejus fortunam posse inducere: & cum infelicissima fors ista sit; adhuc infelicior est; cum quis efficitur servus ejus, cujus ante erat Dominus; quia ista servitus est turpior. Tanto enim aliquis vilior est, quanto magis descendit: sed nemo videtur magis descendere, quam quod efficiatur ejus servus, cujus Dominus erat. Did. Niss. Pol. coel. p. 1. l. 4. c. 6.

Asiterunt reges terra, & principes convenerunt in unum. Pl. 2. 2. Sed nunquid Herodes reges, nunquid Pilatus principes? Cum rege Herode peccati quoque regem diabolum ostenderunt; & cum principe Pilato demonum potestates, & principatus ostenderunt; de quibus dicebat Apostolus: non regnet peccatum in vestro mortali corpore. Rom. 6. 12. S. Chrysost. hic.

Et annos tuos crudeli. Prov. 5. 9. Peccator quolibet peccato dat honorem suum, id est, gratiam, & adoptionem, alienis, scilicet demonibus: & annos suos crudeli, id est Lucifero; cui vitae labores, annosque impendit. Cornelius hic.

Quomodo sedet sola civitas &c. Thren. 1. 1. Mystice plangitur anima Fidelis hominis; quae quondam plena fuit numerositate virtutum. Polyanth. Sacr. Tom. II.

tum, & imperabat diversis affectibus, dominans concupiscentijs carnis: postea autem a malignis spiritibus flammis libidinis succensa, desinituta Angelorum solatio, & carens divino confortio; tot servit sceptris, dedita quot vitijs. S. Hieron. hic. *Civitas* (anima) *plena p. pulo* (bonarum actionum) *Domina gentium* (victorum) *Princeps provinciarum* (sensuum desolata bonorum suffragijs) *Vidua* (sponsi amplexibus) *sub tributo* (victorum.) S. Thomas Aqu. hic.

Ex Novo.

Adveniat regnum tuum. Matth. 6. 10. Ne amplius adversum nos efficax sit malitia, viciostatisque tyrannis, ne pravealeat adversum me hostis, ne per peccatum captivum me ducat. S. Gregor. Nyss. de orat. Dom. or. 3.

Dico huic, vade, & vadit. Matth. 8. 9. Ut servo herus imperat acerbus: abi, & abi; veni, & venit; fac hoc, & facit. Ad eundem modum, ac multo impotentius, jubet sub se subiecto peccatum. Loquere foeda, & loquitur: nefaria designa; & designat. B. Theodorus Studita l. 26.

Fuga boum emi quinque. Luc. 14. 19. Christus dicit: *jugum meum suave est.* Matth. 11. 30. Hic autem, ne se subiciat jugo suavi, humeris suis quinque juga gravissima subit; quorum quodvis gravius est, quam centum juga Christi. Diaboli quinque sunt juga: quia nullus est sensus, quem sibi demon non cupiat subicere. Stella hic.

Solventibus illis pullum dixerunt domini ejus. Luc. 19. 33. Non dominus, sed domini. Mirum, quod unus asinus plurium dominorum esset. Pullus hic peccator est, juxta Chrysost. hom. 11. in Marcum: hic pullus multorum dominorum est, quia ab uno crimine facile in aliud ruit. Ideo duo praecipui Apostoli ad solvendum mittantur: quia solvere peccatorem, res valde difficilis. Ad unum Dominum reducitur: *dicite, quia Dominus operam ejus desiderat.* Pinna Ethol. 45.

Omnis, qui facit peccatum, servus est peccati. Joan. 8. 34. specialiter observat Sabbathum Christianus, abstinens se ab opere servili. Quid est enim ab opere servile? a peccato. Et unde probamus? Dominum interroga: *omnis &c.* S. August. tr. 3. hic. Patet hoc multis rationibus, quod peccatores sint servi peccati, & diaboli. 1. quia servorum est, multum laborare. Jer. 16. 13. *servietis dijs alienis, qui non dabunt vobis requiem &c.* 2. quia peccatores, tanquam servi, vilissimis cibis vescuntur: ut filius prodigus filiquis. Luc. 15. 16. Et Thren. 45. *qui nutriebantur in croceis &c.* 3. quia nihil, quod lucratur servus, suum est; sed totum domini sui. Sic peccator nihil facit sibi utile ad vitam aeternam: quia diabolus dominus suus semper apponit aliquid de suo; propter quod totum sibi calumniatur, scilicet malam intentionem, si facit opus bonum. 4. quia, tanquam servi, reputantur viles, opprobrium hominum, & abjectionis plebis. Hugo Card. hic. *Aerumna hu-*

Y Y 2

ju